

SCI-CONF.COM.UA

TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE

**ABSTRACTS OF IX INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 6-8, 2020**

**SOFIA
2020**

TOPICAL ISSUES OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE

Abstracts of IX International Scientific and Practical Conference

Sofia, Bulgaria

6-8 May 2020

Sofia, Bulgaria

2020

UDC 001.1

BBK 91

The 9th International scientific and practical conference “Topical issues of the development of modern science” (May 6-8, 2020) Publishing House “ACCENT”, Sofia, Bulgaria. 2020. 968 p.

ISBN 978-619-93537-5-2

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Topical issues of the development of modern science. Abstracts of the 9th International scientific and practical conference. Publishing House “ACCENT”. Sofia, Bulgaria. 2020. Pp. 21-27. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Editorial board

Dessislava Iosifova, VUZF University, Bulgaria

Aleksander Aristovnik, University of Ljubljana, Slovenia

Efstathios Dimitriadi, Kavala Institute of Technology, Greece

Eva Borszeki, Szent Istvan University, Hungary

Fran Galetic, University of Zagreb, Croatia

Goran Kutnjak, University of Rijeka, Croatia

Janusz Lyko, Wroclaw University of Economics, Poland

Ljerka Cerovic, University of Rijeka, Croatia

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Georgia

Marian Siminica, University of Craiova, Romania

Mirela Cristea, University of Craiova, Romania

Olga Zaborovskaya, State Institute of Economics, Russia

Peter Joehnk, Helmholtz - Zentrum Dresden, Germany

Zhelio Hristozov, VUZF University, Bulgaria

Toma Sorin, University of Bucharest, Romania

Velizar Pavlov, University of Ruse, Bulgaria

Vladan Holcner, University of Defence, Czech Republic

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: sofia@sci-conf.com.ua

homepage: <http://sci-conf.com.ua>

©2020 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2020 Publishing House “ACCENT” ®

©2020 Authors of the articles

МЕТОДИ СТАТИСТИЧНОЇ ОБРОБКИ ДАНИХ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ФАРМАКОЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Негода Тетяна Степанівна

к.ф.н., доцент

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

м. Київ, Україна

Вступ. Підвищений артеріальний тиск є однією з найбільш значущих за епідеміологічними масштабами, медичним, соціальним та економічним наслідкам проблем. Результати багатьох досліджень свідчать про те, що у третини людей в Україні, і рівень артеріального тиску (АТ) перевищує 140/90 мм рт.ст., тобто є підвищеним. Є протиріччя між необхідністю дотримуватися сучасного рівня терапії, який передбачає використання нових, як правило, дорогих методик і препаратів, і постійною нестачею фінансування охорони здоров'я.

Метою нашого дослідження стало виконати комплексне клінічне вивчення застосування найбільш поширених антигіпертензивних препаратів з різних клініко-фармакологічних груп, з урахуванням вираженості їх гіпотензивної і органопротективної дії, а також показників безпеки.

Методологічною основою дослідження являлася сучасна концепція маркетингових досліджень ринку лікарських засобів, методологія системного аналізу. В процесі досліджень використані методи системного, соціологічного, економіко-статистичного аналізу, у тому числі: варіаційна статистика, заочного анкетування, експертних оцінок. Використовуючи контент – аналіз історій хвороби, проаналізовані асортименти й виявлені основні тенденції споживання препаратів для лікування гіпертонічної хвороби на амбулаторному й стаціонарному етапі лікування.

Результати та обговорення.

На всіх етапах досліджень здійснювався статистичний аналіз отриманих результатів. Для цього використовувалися різні методи описової та аналітичної статистики.

Практично для всіх порівнюваних групових показників використовувалося їх вираження у вигляді середніх арифметичних значень і стандартних помилок середніх значень ($M+m$). У разі якщо показники, були представлені в %, наприклад, при описі вираженості гіпотензивного ефекту препаратів або визначенні в групі кількості хворих, які досягли цільових рівнів артеріального тиску, показник розраховувався як стандартна помилка частки, тобто стандартна помилка середнього значення відносних величин (часток).

При проведенні ретроспективного описового, одномоментного аналітичного фармакоепідеміологічного дослідження для порівняння кількісних показників (артеріального тиску, віку, статі тощо) декількох груп застосовувався однофакторний дисперсійний аналіз. Якщо його результати виявляли відсутність однорідності досліджуваної ознаки, в цьому випадку виконувався порівняльний аналіз, заснований на критерії Ньюмана-Кейлса (Newman-Keuls). Аналіз якісних ознак здійснювався за допомогою непараметричного методу χ^2 . При малому числі спостережень (<5) застосовувався двосторонній варіант точного критерію Фішера (Fisher). Для порівняння відносних величин (часток) застосовувався z-критерій. Для оцінки статистичної значущості відмінностей порівнюваних показників двох груп використовувався t-критерій Стьюдента (Student).

Оцінка результатів дослідження з допомогою всіх перелічених вище статистичних методів, реалізованих у спеціалізованих прикладних програмних пакетах (BMDP, SAS, BIOSTAT), здійснювалась на IBM сумісному персональному комп'ютері.

Методика виконання фармакоекономічного аналізу

Розрахунок витрат здійснювався за допомогою даних, отриманих на попередніх етапах роботи. Облік прямих медичних витрат, що відображають витрати на

придбання необхідної кількості препаратів в аптечній мережі, відображався в середній вартості 1 мг препарату, його середньодобової дози та тривалості призначення.

Показники ефективності та корисності, використовувані в клініко-економічному аналізі, також були отримані на попередніх етапах дослідження та описано вище.

Аналіз "витрати — ефективність" був основним. При його проведенні для кожного варіанту антигіпертензивної терапії розраховувалося співвідношення витрати/ефективність за формулою:

$$CEA = DC / Ef$$

де: CEA - співвідношення витрат і ефективності (витрати, що припадають на одиницю ефективності); DC - прямі витрати (direct costs); Ef - ефективність лікування (effectiveness).

Найменше значення співвідношення витрати/ефективність з фармакоекономічної точки зору визначалося як найбільш прийнятний, оскільки виявляло втручання, яке володіє меншими витратами на одиницю ефективності. Наступне порівняння отриманих фармакоекономічних показників дозволило виявити найбільш кращі з них, а, отже, визначити найбільш доцільні (по співвідношенню витрати/ефективність) методи лікування.

У тому випадку, коли більш ефективний метод був більш дорогим, і виявити чітко домінуючий метод лікування не вдавалося, проводився інкрементальний аналіз, який дозволяв визначити додану вартість (incremental cost), тобто вартість додаткових переваг більш дорогого методу. Розрахунок у даному випадку проводився за формулою:

$$CEAD = (DC1 - DC2) / (Ef1 - Ef2)$$

де: CEAD - співвідношення додаткових витрат та ефективності;

DC1 - прямі витрати першого методу лікування;

DC2 - прямі витрати другого методу лікування;

Ef1 - ефективність першого методу лікування.

Ef2 - ефективність другого методу лікування.

Аналіз "витрати — корисність". Для його виконання використовувалися результати розрахунку прямих медичних витрат, описаних вище і показники корисності – QALY прогностичного характеру. Для кожної альтернативи розрахунок здійснювався за формулою:

$$CUA = DC / Ut$$

де: CUA - співвідношення витрат і корисності альтернативи;

DC - прямі витрати (direct costs) ;

Ut - показник корисності (utility), QALY.

При неможливості виявити явно домінантне втручання шляхом порівняння отриманих результатів, проводили розрахунки за формулою для порівняння двох альтернатив:

$$CUAA = (DC1 - DC2) / (Ut1 - Ut2)$$

де: CUAA - різниця співвідношень витрат і показників корисності порівнюваних альтернатив; DC1 - прямі витрати першої альтернативи; DC2 - прямі витрати другої альтернативи; Ut1 - "корисність" першої альтернативи; Ut2 - "корисність" другої альтернативи.

Висновки. Результати аналізу "витрати – корисність" дозволили визначити ступінь економічної доцільності того чи іншого виду антигіпертензивної терапії через суб'єктивну оцінку та переваги пацієнтів.

Аналіз "мінімізація витрат" виконується у разі клінічно підтверджених еквівалентних показників ефективності (або безпеки) порівнюваних альтернатив. Для його виконання потрібно зіставлення витрат різних альтернатив. Кращим був той метод лікування, який вимагав меншого рівня витрат.

Нами запропонована модифікація цього виду аналізу, яка застосовувалася у разі, коли оціночним критерієм еквівалентності порівнюваних методів був показник відсутності побічних ефектів лікування. Її суть зводиться до введення поправочного коефіцієнта (1,89), що відображає кратність збільшення загальних витрат на компенсацію побічних ефектів антигіпертензивної терапії у разі їх виникнення.

споживачам, надаються різноманітні послуги: соціальні, освітні, оздоровчі, транспортні та інші. Як на рівні невеликої громади, так і на рівні держави надані послуги повинні задовольняти реальні потреби різних жінок та чоловіків [1, с.29].

Гендерне бюджетування не передбачає розділення бюджету на суто жіночий та суто чоловічий, чи рівний розподіл видатків бюджету між чоловіками та жінками, що не враховує відмінності у потребах різних груп населення.

Підхід до впровадження гендерно орієнтованого бюджетування в Україні складається з таких елементів: проведення гендерного бюджетного аналізу, внесення змін до бюджетів та програм, системна інтеграція гендерно орієнтованого бюджетування у процеси планування та бюджетування.

Основні інструменти гендерно орієнтованого бюджетування, що застосовуються в Україні:

1. гендерна оцінка політики – аналіз конкретної політики, рівномірність її впливу на жінок та чоловіків;
2. гендерний аналіз бенефіціарів – аналіз кінцевого користувача послуги, його доступ та задоволеність послугою;
3. оцінка гендерного впливу – аналіз наслідків закону, політики чи програми на гендерну нерівність;
4. гендерний аналіз ресурсів – аналіз вартості послуги та користувачів певної послуги [2, с.23].

Впровадження гендерно орієнтованого бюджетування сприятливо вплине на:

- економічний ріст та покращення рівня життя – низкою досліджень доведено, що зменшення гендерного розриву сприяє поліпшенню ситуації на ринку праці та підвищує дохідність компаній жінок-засновниць. Це призводить до зростання ВВП та покращує добробут населення в цілому.
- ефективний розподіл державних видатків – гендерний аналіз призводить до розуміння задоволеності чоловіків та жінок послугами, що надаються за

рахунок бюджету, впливає на прийняття рішень у майбутньому, а отже сприяє більш ефективному розподілу державних видатків.

- досягнення гендерної рівності – зацікавленість у розумінні пріоритетів та інтересів жінок та чоловіків та задоволення їх потреб у рівній мірі за рахунок бюджетних видатків та політик є складовою принципу гендерної рівності.

- забезпечення реалізації прав людини – гендерне бюджетування оцінює співвідношення прописаних прав людини (зокрема Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок) та реалізації цих постанов.

- рівна участь жінок та чоловіків в управлінні – представленість різних точок зору на різних етапах прийняття рішень сприяє поліпшенню якості надання послуг, реалізації програм, що призводить до задоволеності різноманітних груп громадян.

- прозорість бюджетного процесу – збір та аналіз даних при впровадженні гендерно орієнтованого бюджетування сприяє розширенню кількості даних та доступу до інформації програм та політик в цілому[3, с.8].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стратегія гендерної рівності ради Європи на 2018-2023 роки. [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://rm.coe.int/prems-041318-gbr-gender-equality-strategy-2023-ukr-new2/16808b35a4>.
2. Гендерно-орієнтоване бюджетування в Україні: теорія і практика: Метод. посіб. – К.: ФОП Клименко, 2016. – 92 с.
3. Клацер Е. Гендерно-орієнтоване бюджетування: аналіз програм, які фінансуються з бюджету, з позиції гендерної рівності. Посібник для працівників органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. [Електронний ресурс] / Е. Клацер, Т. Іваніна. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.un.org.ua/ua/publikatsii-ta-zvityi/gender-and-gender-based-violence/4463-genderno-orientovane-biudzhetuвання-analiz-prohram-iaki-finansuiutsia-z-biudzhetu-z-pozytsii-gendernoi-rivnosti-2016>.